

עונג שבת ז"א

אור החיים הקדוש

סיפור תואם לפרשה | מאת ר. סעדה

3235575@gmail.com

חידוש מתורת רבינו

ספרו הראשון של רבנו - חפץ ה'

ומידי דברנו בפירושו של רבנו מספר - חפץ ה', ראוי להרחיב היריעה על ספר קדוש זה.

בעוד שבעבודת ה' שלו, אור רבנו את כל כוחותיו ועמל בתורה ביגיעה עצומה, כשניגש לכתוב מחידושו אפפה אותו שפלות והכנעה: מי אני שאבוא ואוסיף על דברי התורה הקדושה? רק הידיעה הברורה כי מעשיו רצויים וכוונתו לשם שמיים בלבד, דחפה אותו לכתוב את ספריו העשירים והגדושים. **למרות** זאת, לא כתב רבנו ככל העולה על רוחו. גם כאשר התחדש לו חידוש נפלא, סיננו בשבע נפות ובדק האם ראוי הוא לעלות על הכת רק את ה'סולת שבסולת', החידושים וההוספות המובחרים ביותר, היין להעלות על פני גיליון.

בדרך זו, נהג גם משחר נעוריו. בהיותו בר מצווה, נבעה משאלה כמוסה בליבו לחבר ספר העוסק בסוגיות הש"ס, ומגיל זה- החל לכתוב טיפין טיפין את חידושי המובחרים ביותר, שהתאגדו לבסוף לספר "חפץ ה'" - הוא ספר הביכורים של רבנו.

אומנם, הספר הובא לדפוס כאשר היה רבנו בן 36 שנים, אך בשער ספרו מתואר רבנו כצעיר ורך בשנים. לאורך הספר ציין מספר פעמים כי דברים אלו נכתבו בימי חורפו, כלומר בצעירותו.

באותן שנים, עסק רבנו בהגיון סוגיות הש"ס, ושיטת ספרו נועדה לעסוק ב"עומק הפשט" בדברי הגמרא, בפירושי רש"י הקדוש ובעלי התוספות. הוא עמל על סלילת נתיב הבנה חד וברור, המקיף את כל הנקודות הנוגעות בסוגיה וסובבות אותה.

בהקדמתו לספר, מסביר רבנו כיצד מהין הוא לעסוק במלאכה נשגבה זו של פירוש הגמרא, הוא מביא מספר סיבות והסברים, מדוע בסופו של דבר החליט לעסוק ב'גדר עליון' זה.

ראשית, הבהיר כי כוונתו היא לשם שמיים בלבד.

שנית, הסביר כי לא היה פונה למלאכה זו, אילולא ראה כיצד מתקשים תלמידיו בהבנת הגמרא כפשטה.

שלישית, הודגש כי הקפיד לא לפרוש מדרכם של הראשונים, זולת מקומות בודדים והכרחיים ששינה לאחר שבחן ראיות מוכחות.

רביעית, העיד על עצמו שבחן ובדק וראה כי יש לו דעה ישרה וברורה בהבנת הש"ס!...

בתחילה, כוונתו הייתה לעבור ולבאר את כל הש"ס כולו, אך לאחר מספר שנים, בעיצומה של כתיבת חידושים על מסכת חולין, הפך בדעתו והחל לעסוק בסוגיות הלכתיות.

הספר נדפס לראשונה בשנת תצ"ב, באמסטרדם שבהולנד, כפי הנראה, לא נסע לשם רבנו בעצמו, אלא שלח את כתב היד היקר מפז עם סוחרים שעברו מארץ לארץ, ללמדורה זו ניתנו הסכמותיהם של חכמי סאלי ופאס.

באותן שנים, ספרים שהודפסו באמסטרדם ונשלחו למרוקו, הופצו שם לכל מבקשי דבר, אך נדיר היה למצוא ספר שמקורו במרוקו והוא מצוי בפולין ובהונגריה.

נוסף על מקומות אלו הופץ הספר בארצות אירופה בעותקים בודדים, והקומץ לא השביע את הארץ, ולאחר מספר שנים כששמו של רבנו נישא בפי כל בכבוד ובתהילה בעקבות ספרו 'אור החיים' הקדוש, מיהרו בני ארצות אירופה לקנות ולהשיג עותקים נוספים של הספר הנדיר, אך שנים רבות חלפו עד שהמהדורה השנייה ראתה אור, בשנת תקס"ה, אליה הצטרפו הסכמות נכבדות של אדמו"רים ורבנים נכבדים מארצות אירופה.

רבנו כתב שלושה ספרים נוספים: "פרי תואר" - על שולחן ערוך, בעיקר על חלק יורה דעה, "אור החיים" - ספרו הקדוש והמפורסם על התורה, "ראשון לציון" - תורתו בארץ ישראל, שכלל: פירושים על ה'נ"ך, ביאור 7 ממסכתות הש"ס עפ"י שיטת הרמב"ם, וקונטרס על יורה דעה (סימנים רמ" - רצ"ג), ותלמידי רבנו הוציאהו לאור לאחר פטירת רבנו, בשנת תק"י.

(פרדס אור החיים: עמ' 38 והלאה. נר המערבי: עמ' שע' והלאה. באור החיים: 85 - 86)

'שלושה עיקרים שהם הכנה לקבלת התורה'

פחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ה'הר:

שואל רבנו הקדוש מדוע הביא הכתוב את הפסוק: פחדש השלישי וכו' באו מדבר סיני, לפני הפסוק ויסעו מרפידים, הרי יציאת עם ישראל מרפידים הייתה לפני שבאו למדבר סיני כלשון הפסוק: ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ???

מתוך רבנו, וזה לשון קדשו: 'ואולי שהוא על דרך אומנם (כ"ר נה ח) אהבה מקלקלת השורה להקדים המאוחר, שלהיות כי הוא זה יום המקווה לבורא, לתורה, לעולם, לעליונים ולתחתונים, ומיום הבריאה, והם יושבים ומצפים מתי יבואו בני ישראל מדבר סיני, לזה כשהגיעו שמה לא עצרו כוח לספר סדר הדבר, ותכף קדמה ההודעה באומרו: ביום הזה באו מדבר סיני, הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק, ושמחו שמים וארץ, כי זה הוא תכלית הבריאה ותקוותה. ואחר כך חזר הכתוב להודיע פרטן של דברים. עד כאן לשונו הסהורה.

ומבאר רבנו עוד שבזה שכלל הכתוב את דבריו שבאו למדבר סיני, ועוד שבזה שהוצרך הכתוב לומר ויחנו במדבר שהרי זה מובן שבמקום שבאים שם חונים. בא לרמוז לנו הכתוב שיש שלושה עניינים שהם עיקרי ההכנה לקבלת התורה:

א) שצריך להתגבר ולהתעצם בעסק התורה כי העצלות מפסידה את השגתה, ולכן תמצא שבכל מקום שמזכיר ה' את התורה מביא לשון של חוזק ואומץ כמו שנאמר: (יהושע א) ו'רק חזק ואמץ מאד לשמור לעשות ככל התורה אשר צוה משה עבדך, ויש להתאמץ בה עד גדר שימית עצמו עליה, דכתיב: (במדבר ט ז) זאת התורה אדם כי ימות באהל וגו', ודרשו חכמינו ז"ל (ברכות סג) שאין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה, ובגלל שדברי תורה צריכים עמל ויגיעה, חז"ל דקדקו לומר בהזכרת 'עסק התורה', 'השתדלות התורה' וכדומה.

וכן פירש רבנו בספרו חפץ ה' - על דברי הגמרא: (שבת פח) 'למימינים בה סמא דחיי, למשמאילים בה סמא דמותא'. שיש כאן תוכחה מגולה לתלמידי החכמים אשר לומדים את התורה בלא יגיעה ומתעצלים להתבונן ולהעמיק בה שהתורה נעשית להם ח"ו לסם המוות, ולהפך, תלמידי חכמים שמתייגעים להבין את התורה לעומקה כדי להבין באמת את רצון ה', התורה נעשית להם סם חיים. ומזה תבין שאי אפשר להשיג את ידיעת התורה אלא בהתעצמות גדולה.

ועל כן נגד זה אמר הכתוב: ויסעו מרפידים, ולא בא להודיע את המקום שממנו נסעו, שאם כן היה לכתוב להקדימו ולהביאו לפני חנייתם במדבר סיני, אלא שכונת הכתוב לומר בזה - שהם נסעו מבחינת רפיון ידיים ועצלות, ולכן ככל הכתוב לומר: ויבאו מדבר סיני, שעזבו את העצלות והרפיון ובאו למדבר סיני בהתעצמות וזריזות לקבל את התורה, שאם היה כותב קודם: ויסעו מרפידים וממילא לא היה צריך לכפול את דבריו שבאו למדבר סיני היינו מבארים את הכתוב כפשטו, שנסעו למקום ששמו רפידים.

ב) הוא השפלות והענווה, כמאמר חז"ל: (עירובין נד) 'כי אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שמשפיל את עצמו ומשים את עצמו כמדבר', וכנגד זה אמר הכתוב: ויחנו במדבר, פירוש - לשון שפלות וענווה כמדבר שהכול דורכים עליו.

ג) שהחכמים ילמדו יחדיו בהתחברות בלב שלם ותמים, ולא שיעסקו בתורה כל אחד לבדו, אלא יתועדו יחד ויחדדו זה לזה ויסבירו פנים זה לזה. וכנגד זה אמר הכתוב: ויחן שם ישראל, בלשון יחיד, לרמז שנעשו כולן יחד כאיש אחד, ועל ידי שלושת ההכנות האלה עם ישראל יהיו ראויים לקבלת התורה.

{יתרו פרק ט פסוקים א-ב}

העלון מוקדש לע"נ הרב ניסים פרץ בן סוליקה צוק"ל יארצייט כ"ח שבט

'השבת מבורכת כשנת השמיטה'

שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֶשְׂתִּי כָּל מְלַאכְתְּךָ:

שואל רבנו הקדוש, לכאורה צריך לדעת לשם מה ציווה ה' שנעבוד בששת ימי החול? ועוד, מה כוונת הכתוב כשאמר 'עֶשְׂתִּי כָּל מְלַאכְתְּךָ', שהוא לכאורה מיותר אחרי שכבר אמר 'שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד'?

מתרץ רבנו הקדוש, בשני אופנים:

א) מה שאמר הכתוב 'שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד', אין זה ציווי שצריך לעבוד בימי החול, אלא בא הכתוב להבטיחנו כדרך שהבטיח בעניין השביעית לשואלים - וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית וְכוּ', אמר להם ה': 'וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַחְמֵי לִבִּי בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעֶשְׂתִּי אֶת הַתְּבוּאָה לְשֵׁלֶשׁ הַשָּׁנִים'.

ואף כאן אמר הכתוב לאלו שעובדים ואוכלים דבר יום ביומו, שאין להם לדאוג על מה שיאכלו ביום השבת, כי מה שיעשו בששת הימים יספיק להם גם ליום השביעי, ואדרבה, לא בא הכתוב אלא למעט, שאין צורך לעבוד אלא 'רק' שישה ימים. וכך יתבאר הכתוב: 'שְׁשֶׁת יָמִים - בלבד - תַּעֲבֹד', ובהם תעשה 'כָּל מְלַאכְתְּךָ' - אף מה שנצרך לך ליום השביעי.

ב) בא הכתוב לצוות עלינו שלא נחשוב מחשבת חול בשבת. וכך יתבאר הכתוב: 'שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד' - ויהיה בעניינך ביום השבת כאילו כבר 'עֶשְׂתִּי כָּל מְלַאכְתְּךָ' אשר יש לך לעשות, ועל כן אינך צריך לחשוב אודותיה. ויש לך ללמוד זאת ממה שאמרו חז"ל: (מכילתא) 'שבות בשבת ותנהג כאילו כל מלאכתך עשויה'. והטעם לזה, שאם לא תנהג כך, תבוא בשבת לחשוב במחשבתך איך ואיזה מלאכות אתה צריך לעשות בימי החול, ונמצא שאתה חושב בענייני חול בעצם יום השבת.

וצא ולמד מהמעשה המובא במסכת שבת (ק) בחסיד אחד שקנס את עצמו על שחשב לגדור גדר בפרצה שנפרצה לו בשדהו, ונזכר ששבת היום, והחליט בליבו שלא לגודרה לעולם. ונעשה לו נס וגדל באותו מקום עץ מיוחד בשם 'צ'לף', ושמנה הייתה פרנסתו ופרנסת ביתו. ומזה נלמד כמה צריך להיזהר שלא לחשוב מחשבת חול בשבת.

{יתרו פרק כ פסוק ט}

ישועה מיידית בזכות רבינו

שלח להתפלל על ציון רבינו ותוך שלוש שעות התקבלה אצל הפרופסור המומחה

גיסתי נתקפה בסחרחורות איומות, והמצב הלך והחמיר עד כדי שאפילו היא לא הייתה מסוגלת להחזיק את הראש ישר, ומי כבר מדבר על תפקוד בבית וגידול הילדים, היא התרוצצה מרופא מרופא לבדיקה לבדיקה, אך אף אחד לא ידע איך לסייע בידה.

על כן פנתה משפחתי לעסקני רפואה מאנ"ש, ואחד מהם הפנה אותם למומחה מוח גדול ממנהטן, אבל הוהיר העסקן בכאב, שלקבוע תור אצלו נמשך חודשים ארוכים, בעלה מסר את שמה לתפילה על ציון האור החיים הקדוש, ובאותו יום היא התקשרה למשרד הרופא לברר מתי התור הפנוי הקרוב, למרבה ההפתעה נאמר לה שיש תור פנוי 'היום', בעוד 3 שעות! היא ביררה שוב שלא מדובר בטעות, האם הכוונה להיום - היום? כן החיים היום - בעוד 3 שעות... וכך, בתום 180 דקות התקבלה, אצל המומחה, שבתום הבדיקה מסר לה מרשם שתיכף ומיד היקל את הסבל.

{מוסף שבת קודש - בלק תשע"ו}

'תרמתי להפצת תורת רבנו הקדוש ומיד נושעת'

היה זה לפני כחודשיים זו הייתה תקופה מאוד לחוצה מפאת שנשאר לנו כשבוע לסיום חוזה השכירות וניסינו כבר כחודש לפני כן למצוא דירה אחרת לשכירות, אך כל ניסיונותינו עלו בתוהו. באותו זמן פגשתי לאחר התפילה ראש כולל שיש לו כולל ללימוד 'אור החיים' הקדוש והוא מתדלל להפיץ את תורת רבנו הקדוש בכל כוחו, ואמרת לי לעצמי נשתתף עימו בסכום כלשהו, ואולי בזכות רבנו הקדוש נראה ישועות.

וכך היה באותו יום בערב היינו צריכים לראות איזו שהיא דירה, ובאמת היא ענתה לכל צרכינו, ובה סגרנו חוזה והגיעה ההרווחה.

לאימות הסיפור 0504139221

{י. ב. בני ברק}

פתגם לחיים

כי אם יתחיל לשמוע את התורה, פשם ואילך הוא יתאווה לשמוע עוד. והוא פאטר הכתוב: 'אם שְׁמוֹעַ עֲתָה, אֲנִי עֲבִיחֲכֶם כִּי תִשְׁמְעוּ' מעצמכם כשתטעמו טעמה. כפאטר הכתוב בתהילים: (לד, ט) טַעֲמוּ וְרָאוּ כִּי טוֹב ה' !!! {אור החיים יתרו פרק יט פסוק ה}

העלון מוקדש - להצלחת עם ישראל ולגאולה השלמה, ולרפואת שמעון בן ספיר שרה. ספיר שרה בת גינת, אברהם בן מרים. חנה בת גרציה, מיכאל בן ברוריה שרה, שמעון בן לבנה, שירה בת ספיר שרה, אלישבע בת אביגיל, מרים בת נגליס, דוד בן גרציה, חיים ישראל יעקב בן יפה, ישעיהו בן מרים, יהודה דוד בן עליזה, אפרת רחלי בת שרה, רותית אפרת בת חזיה אמירה, ניסים בן סימי, אבישג בת אורטל, רועי אליאסף בן ליאת, סמדר חתואלי בת אמירה, טליה מרים בת דינה, עוזיאל בן יפה לרפואה ויוזן והצלחה. **לזיווג הגון** שיראל בת גינת, יעקב חיים בן יעל, יפית נועה בת יעל, קרן זיווה, אסנת, חני, בנות ציפורה, איראל בן ציפורה, שחר בת איריס, רותי בת תנה, הודיה בת איילת, רזאל רו בן נורית, שחר בת איריס, תהילה בת רותי, **זוע בר קיימא** לעמידב בן אביעד, יוסף חיים בן זורית ואלישבע בת פנינה שרה, ישראל בן יעל, יחיאל דוד ועטרה, ישראל מאיר בן יעל, ויעל בת מרים. **לחזרה בתשובה** יוסף בן אודליה. **להצלחה בכל** וכן **לרפואה** ליהודה אילה אהרון שמעון ותמר-עובדיה, יוסף נעים וכל בני ביתו, שלמה ותמר והילדים, יעקב חיים בן יעל, דליה אילה בת רות, אליהו בן רותית אפרת. יעל בת מול, שלמה פריץ בן שולמית וכל ב"ב, יצחק בן עטר וכל ב"ב, אדם בן רותית ושיחזור בשלום, נהוראי לוי בן חגית ושיצא מהשבי, שלמה רפאל בן יוכבד, רותי מלכה בת גוליה. **לע"ז** הרב שמעון בן אסתר זצ"ל, חיים יעיש בן עישה, מרים בת מול מסעודה, נרציה בת רחל, סמדר שמחה בת רות, אילנה בת רינה, שמעון בן לאוני, מיה בת שושנה, חיה בת נגיה, יחזקאל בן מרים, צבי בן מרים, יוסף בן מסעודה, משה בן עליזה, עליזה בת מול טוב, אשר מסעוד בן זהה, אילן בן לידיה, ראובן בן עליה פריץ, רבי אליהו בן רחמון, מאיר זקינו בן שילביה.

תרצה לפתוח שיעור אור החיים בישיבתך? נשמח לסייע לך: 052-7636252

הקדשה מרכזית
נא ללמוד ולהתפלל לע"ג ר' שמעון בן רזלה זצ"ל

העלון מוקדש
לע"ג ר' גרציה בת רחל ת.נ.צ.ב.ה.

לכולל 'אור החיים' ליל שישי
ההושים תרומות להחזקת אברכים. עלות החזקת אברך לחודש 200 ש"ח ניתן להעביד שמות לברכה.
לפרטים - 0527149157

השקעה שלא תוכל לסרב לה
מניית חיים בתורת רבנו ה'אור החיים' הקדוש. בכל 100 ש"ח שאתה משקיע אתה זוכה בכ-1000 יהודים שילמדו בזכותך בתורת רבנו חיים בן עשר זיע"א. 100% זכוי הרבים!!!
לפרטים: 052-7149157

ספרי האור החיים במחיר עלות לפרטים - 0509779090

הלקים	שם הספר
5	שולחן השבת עם אור החיים
10	אור החיים המבואר
5	אור החיים המבואר
5	אור החיים המשולב
1	אור החיים במסכת ר"ה הימית
1	ראשון לציון על מצילתו על הני"ך
2	מספרי אור החיים
2	בי המעריבי
3	סרי תוצר
6	ראשון לציון
1	סידור עם פירוש אור החיים
2	אור החיים מאור
1	אור החיים לשולחן שבת